

Henki &

elämä

Kaiken se kestää

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

25.1.2023 ■ numero 1

Saamelaisten
joiut voivat
taas hyvin

► sivu 3

Tunteet
saavat näkyä
ja kuulua

► sivut 6–8

Vauhdin
hurmaa
kaiken ikää

► sivu 12

Pääkirjoitus

Lukuja ja tekoja

"Keskittyykö nuorten syrjäytymisen juurisyihin, jättäkää jengipopulismi!"

Viime joulukuussa suomalaiset nuorisjärjestöt vetosivat kansanedustajiin ja puolueisiin: kuohuttavan katujengi-teeman sijaan keskustelu ja ratkaisuehdotukset tulisi kohdistaa nuorten pahoinvointiin ja syrjäyttämisen juurisyihin – ei yksittäiseen oireeseen.

Aiheeseen liittyvät luvut kirkastavat todellisuutta. Poliisin mukaan tunnistettuja katujengejä on Suomessa tällä hetkellä noin kymmenen, ja niissä vaikuttaa arviolta sata ihmistä. Kaikkiaan 15–29-vuotiaita nuoria on Suomessa noin 960 000.

Helmikuun alussa käynnistyy kirkon suurkeräys Yhteisvastuu nostaa esiin vielä pari lukua. Viimeisimmän kouluterveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan Suomen kouluissa kouluväkiä koee viikoittain 38 847 nuorta. Maailmalla muun muassa ilmastokriisin seurauksena lisääntyneissä konflikteissa kuolee päivittäin jopa 550 nuorta.

Siis 38 847 viikoittain. 550 päivittäin.

Tämän vuoden Yhteisvastuun teemana onkin "Nuoret väkivaltaisessa maailmassa". Keräyksen tuotolla sovittelaa ja ratkaistaan nuorten väkivaltaa ja konflikteja niin Suomessa kuin maailman katastrofialueilla.

Sivun viisi Yhteisvastuu-jutussa Aseman lapset ry:n tiimpäälikkö Heikki Turkka toteaa, ettei yksikään nuori ole lähtökohtaisesti paha, vaikka hänen tekonsa olisivatkin. Väkivaltaa ei tule hyväksyä, mutta tekojen taustalla olevia syitä – kuten perhetaustaa, ympäristön käyttäytymismalleja, oppimisvaikeuksia, somen epätervettä käyttöä – voi pohtia.

Väkivaltaa ehkäisevät työmuodot ja niiden tukeminen ovat tärkeitä, tärkeitä tekoja. Armoittomien lukujen ja ongelman monimutkaisuuden äärellä tuskailevalle Turkka esittää toisenkin ajatuksen: tärkeintä on puuttua tilanteisiin, kuunnella nuoria ja olla arjessa läsnä. "Välittää. Rakastaakin."

Myötätuntoinen läsnäolo, välittäminen ja rakkaus, ovat meille aikuisille joka hetki mahdollisia, voimallisia keinoja lisätä nuorten turvallisuuden ja merkityksen tunnetta joskus julmassa maailmassa. Ehkäpä niitä kaikkein voimallisimpia.

Elina Manninen
Päätoimittaja vs.

Yksi hetki

Afrikkalaisen gospelmessun ensimmäiset harjoitukset pidettiin torstaina 12.1. Korpilahden seurakuntatalolla. Kanttori Tiina Laiho kehottaa kuorolaisia eläytymään taputuksin gospelmessun rytmeihin kello 18.13. Afrikkalainen gospelmessu on Korpilahden kirkossa su 29.1. kello 16.

Kolme tärppiä tuleviin hetkiin

- 1** Virsi-ilta ke 1.2. klo 18 Wesissä, osoitteessa Vesmanintie 6. Lauletaan virsiä Päivi Perttilän johdolla, ja Osmo Kangas kertoo Siionin virsistä virsikirjassa.
- 2** Viittomakielinen messu su 12.2. klo 15–17 Sepän Kipinässä. Mukana kuurojenpappi Marja Saukkonen ja diakoni Anna-Sofia Olkkola. Lähetyskahveilla ohjelmaa ja arpajaiset.
- 3** Tule virkistäytymään ja jatkamaan ajatuksia muuten omaishoitajien kanssa. Omaishoitajien Oma hetki ke 22.2. klo 13–14.30 Valtiontalossa, osoitteessa Kilpisenkatu 8.

Lisää toimintaamme tapahtumaliitteessä.

Sanottua

- Yleisesti ottaen toisia ihmisiä on kohdeltava hyvin ja erilaisuutta tulee sietää. On kuitenkin pystyttävä elämään sen kanssa, etteivät kaikki ole samaa mieltä. Erimielisyys on tärkeää demokratiaa ajatellen." **Sukupuolentutkimuksen ja kulttuurintutkimuksen dosentti Tuija Saresma (Jyväskylä 6/2022)**
- Muistan joskus kuulleen lausahduksen "ihminen on aika epeli eläväiseksi". Taitaa siinä olla perää. Jokainen löytää itsestään uusia kykyjä ja ominaisuuksia, jos tiukille joutuu. Suomalaisesta sisustahan siinä on kysymys." **Presidentti Sauli Niinistö (Uudenvuodenpuhe 1.1.2023)**
- Pahimmillaan suomen kieli muuttuu kyökkikieliksi tieteen, tutkimuksen ja ajattelun kielestä. Tämä kehityssuunta pitää mielestäni ehdottomasti katkaista." **Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen (YLE.fi 4.1.2023)**
- Uskonnonvapaus on kaikkien kansalaisten perusoikeus. Monille se tarkoittaa myös vapautta elää ilman uskontoa. Uskonnonvapaus on kansainvälisesti vanhin perusoikeus, vaikka sen historiaa sekä Euroopassa että Suomessa on lyhyt." **Kirkkohistorian professori Matti Kotiranta (Blogi, evl.fi/ Kirkon tutkimus ja koulutus)**
- Tapani surra on astia. Se seiso arjen keskellä ja on aina täysi. Kun suuret surut virtaavat siihen, niin pienet lorisevat ja antavat tietä. Kun suuri on jalostunut muutokseen, niin pieniä virtaa taas paikalleen." **Toimittaja Pertti Perämäki (KSM 11.1.2023)**
- Kyseenalaistava ja vanhoja totuuksia haastava keskustelu olisi kirkon etu. Kirkossa ei pitäisi olla sellaisia asioita, joista ei saisi ääneen puhua. Jos sellaisia tuntuu olevan, juuri niistä pitäisi pitää ääntä." **Taivaalkosken kirkkoherra Tuomo Törmänen (Rauhan tervehdys 2/2023)**

1/23

Kannessa: Minna ja Sakarias Liukko haluavat varata aikaa toisilleen arjen kiireistä huolimatta.
Kuva: Petri Blomqvist

Päätoimittaja
Jonna Arola 040 535 1064
Toimitus
Sirpa Koivisto 040 703 0350
Elina Manninen 050 360 3459
Minna Palovaara 050 380 0612
Salli Hyttinen 041 731 7050

Taitto Viestintä-Paprico Oy
Sähköposti
jklr.viestinta@evl.fi tai etunimi.sukunimi@evl.fi
Osoite
Vapaudenkatu 47
PL 103,
40101 JYVÄSKYLÄ

f jklr

ig jyvaskylan_seurakunta

twitter @Henkielama

youtube henkielama

12. vsk.
ISSN 1798-1255 (painettu)
ISSN 2489-7620 (verkkojulkaisu)
Kustantaja Jyväskylän seurakunta
Julkaisija Jyväskylän seurakunta
Paino Botnia Print Oy Ab
Painosmäärä 60 000 kpl

Jakelu Posti Oyj
Jakeluohjelma
Postin asiakaspalvelu 0200 77000
www.posti.fi/palaute
Ilmoitusmyynti:
juha.kurvinen@kotimaa.fi,
040 665 5983
Ilmoitushinnat 1,60 e/pmm

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Ajassa

Ilma, jota hengitän

Jyväskylänsaamelainen Maritta Stoor-Lehtonen tietää, että saamelaisuus näkyy yhtä aikaa kaikessa ja ei missään.

ELINA MANNINEN teksti
PETRI BLOMQVIST kuva

Kerro itsestäsi!

Nimeni on **Maritta Stoor-Lehtonen**, saamelaiselta nimeltäni **Bikko-Hänno-Hänna-Hilkka-Maritta**. Olen kotoisin Enontekiöltä, syntynyt ja viettänyt lapsuuttani Ketomellan kylässä Ounastunturin juurella. Jyväskylään tulin 48 vuotta sitten opiskelemaan ja aktiiviurani työskentelin Jyväskylän yliopistossa. Asun Ruokkeella tyttäreni ja koirani kanssa.

Miten saamelaisuus eroaa kantasuomalaisuudesta?

Saamelaiset ovat oma kansansa, jolla on oma kulttuurinsa ja omat kielensä: pohjoissaame, inarinsaame ja koltansaame. Saamelaisuus ylittää kansallisvaltioiden rajat, ja historiallisesti saamelaiset asuvat neljän valtion alueella.

Millaista on olla saamelainen Jyväskylässä?

Täällä on hyvä olla saamelaisena. Sisä-Suomen saamelaisyhdistys Bårbmua on helpottanut yhteydenpitoa ja auttanut alueen saamelaisia löytämään toisensa. Mutta kyllähän se Pohjoinen on aina koti-ikävä kohde!

Onko saame äidinkielenä?

Äidinkieleni on suomi. Äitini oli saamelainen ja isäni suomalainen, mutta kodissamme puhuttiin suomea. Opiskelin saamea vasta 70-luvulla. Alussa tunsin huonoa omaatuntoa siitä, etten ole saamenkielinen. Sitten tajusin, ettei se ole ollut oma valintani, eikä edes äitini valinta. Emme ole tietoisesti valinneet suomalaista.

Mikä on saamelaisuudessa keskeistä?

Se, että ihminen on oikeasti saamelainen: että

kuuluu saamelaisyhteisöön ja on sinne hyväksytty. Tärkeää on olla lojaali "omille ihmisille", kuten meillä sanotaan. Tämä on erityisen tärkeä asia nyt, kun keskustellaan saamelaiskäräjälain uudistuksesta.

Mitä suomalaiset voivat saamelaisilta oppia?

Ainakin saamelaisen käsityksen suvusta, perheestä ja yhteisöllisyydestä. Arvomaailmaamme kuuluu vahvasti vanhojen ihmisten ja menneen kunnioittaminen – siinä muistamme romaneja.

Mikä on saamelaiskulttuurissa pyhää?

Pyhyden kokemukset liittyvät paljolti kristinuskoon, sillä valtaosa saamelaisista on kristittyjä. Mutta pyhyys liittyy myös luontoon ja py-

hiksi koettuihin paikkoihin. Vanha luonnonuskokin on saamelaiskulttuurissa yhä läsnä, ainakin hiljaisina säikeinä ja taustavirtoina.

Millainen on nuoren polven suhde saamelaisuuteen?

Arvostava ja hyväksyvä. Saamelaisuutta ei koeta enää häpeäksi. Se näkyy esimerkiksi siinä, että nuoret ovat alkaneet käyttää saamenvaatteita, jotkut jopa arkena. Saamen kieltä käytetään ja joitakin voivat hyvin.

Miten saamelaisuus näkyy omassa elämässäsi?

Se näkyy kaikessa ja ei missään. Se on lähtökohta ja itsestäänselvyys. Se on ilma, jota hengitän. Saamelaisuus ilmenee arvoissa ja asenteissa, kasvatuksessa ja monissa arjen valinnoissa. Ennen muuta se näkyy ihmissuhteissa. "Ei missään" tarkoittaa, että arkeni on aivan tavallista. Ulospäin se ei juurikaan eroa ikäiseni perheellisen, suomalaisen kaupunkilaisnaisen elämästä.

Saamelaisten kansallispäivää vietetään vuosittain helmikuun 6. päivänä.

Kirkosta eronneita nyt vähemmän

Kirkosta eronneiden määrä väheni selvästi Jyväskylän seurakunnassa viime vuonna. Tammi-joulukuussa 2022 kirkosta eronneita oli 1528, kun vuotta aikaisemmin kirkosta erosi 1822 henkilöä. Huomattava osa eronneista on 20–40-vuotiaita.

Seurakuntaan liittyneitä oli viime vuonna 517, joka on jonkin verran vähemmän edellisvuoteen verrattuna (553). Kirkkoon liittyneitä on eniten sekä alle 40- että alle 30-vuotiaissa. Jyväskylän seurakuntaan kuului vuoden 2022 lopussa 92 325 jäsentä.

Vesalan nimi muuttuu vain vähän

Vesalan leirikeskuskeskuksen nimi on jatkossa Vesalan leiri- ja toimintakeskus. Vesalan nimi kunnioittaa paikan historiaa, mutta nimeen lisätty termi toimintakeskus kuvaa edelleen kehittävää toimintaa, joka on leirien lisäksi paljon muutakin.

Päärakennuksen nimi on Rantakeidas ja kahden majotusrakennuksen nimet ovat Valo ja Lyhty. Ehdotuksia Vesalan uudeksi nimeksi pyydettiin seurakunnan työntekijöiltä ja seurakuntalaisilta. Moni vastaaja kannatti nimen säilyttämistä.

Hautausmaille etsitään kausityöntekijöitä

Jyväskylän seurakunnan hautausmailla haetaan pitkäaikaisia kausityöntekijöitä noin 3–5 kuukauden työsuhteisiin sekä nuoria, joille ei ole vielä työkokemusta, yhden kuukauden työsuhteisiin.

Seurakunta palkkaa noin 100 kausityöntekijää hautausmaiden ja seurakunnan viheralueiden hoito- ja ylläpitotehtäviin. Paikkoja voi hakea 31.1. mennessä osoitteessa kirkko-rekry.fi. Hakijan tulee olla 18 vuotta täyttänyt aloittaessaan työt.

Perheneuvonta kiinnostaa maailmalla

Kirkon perheneuvonta kiinnostaa nyt eri puolilla maailmaa, ja toimintaa ollaan käynnistämässä useissa uusissa maissa, kuten Unkarissa ja Kambodžassa. Käynnistämistä kaavailaan myös Nepalissa. Kirkollisverovarain tarjottu perheneuvonta on suomalainen menestystarina: vuosittain tukea saavat tuhannet pariskunnat ja perheet.

Kirkkovaltuuston puheenjohtajan Liisa Kuparisen unelmien kirkossa jokainen seurakuntalainen toteuttaisi Jumalan kuvana olemista toimimalla välittävänä lähimmäisenä toisille ihmisille, eläimille ja luonnolle.

Tukea kirkon uudistumiselle

Kirkkovaltuuston uusi puheenjohtaja Liisa Kuparinen haluaa tehdä töitä yhdenvertaisemman ja avarakatseisemman kirkon puolesta.

SIRPA KOIVISTO teksti
PETRI BLOMQVIST kuva

Jyväskylän seurakunnan kirkkovaltuustoa luotsaa seuraavat kaksi vuotta Avara kirkko -valtuustoryhmää edustava **Liisa Kuparinen**. 40-vuotias kauppatieteiden tohtori ja ICT-ammattilainen on kolmannen kauden kirkkovaltuutettu. Kirkkovaltuusto saa Kuparisen mukaan avarakatseisen, yhdenvertaisuutta edistävän, kirkkoa uudistavan ja työteliään puheenjohtajan. – Sekä kirkkoa hyvin tuntevan ja kirkossa kasvaneen, hän luonnehtii.

Kuparinen ottaa tehtävän vastaan kuulostellen, millaisia odotuksia muilla valtuutetuilla, seurakunnan työntekijöillä ja seurakuntalaisilla on.

– Tulen jatkamaan myös valtuustoryhmien välistä yhteydenpitoa, joka aloitettiin jo edellisellä valtuustokaudella.

Kirkkovaltuustolla on odotettavissa isoja päätöksiä uudella valtuustokaudella. Vuoden alussa vaimaan tullut seurakunnan rakenneuudistus ja vuoden päästä valmistuva selvitys mahdollisista uusista seurakuntaliitoksista työllistävät valtuutettuja, unohtamatta monia taloutta ja kiinteistöjä koskevia päätöksiä.

– Pidän tärkeänä myös kirkon uudistamisen tukemista Jyväsky-

lässä ja nuorten kuulemista, Kuparinen listaa.

Kirkkovaltuustossa on Kuparisen mukaan pystytty hyvin tekemään yhteistyötä eri valtuustoryhmien kesken.

– Toivon, että voimme keskustella rakentavasti ja toisia kunnioittaen jatkossakin.

Entä millainen on uuden puheenjohtajan unelmien kirkko?

– Kirkko, jossa jokainen seurakuntalainen toteuttaisi Jumalan kuvana olemista toimimalla välittävänä lähimmäisenä toisille ihmisille, eläimille ja luonnolle, myös kaukaisemille lähimmäisille. Kirkko, jossa myös samaa sukupuolta olevat parit tulevat vihityiksi, Kuparinen summaa.

Valtuuston varapuheenjohtajaksi kirkkovaltuusto valitsi **Mauri Sompan** (kok. ja sit.). Kirkkoneuvoston puheenjohtaja on kirkkoherra **Arto Viitala**. Neuvoston varapuheenjohtajaksi kaudelle 2023–2024 valittiin **Erkki Puhalainen** (Seurakuntaväki) ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen **Mauri Tervonen** (Seurakuntaväki).

Kirkkoneuvoston muiksi jäseniksi vuosiksi 2023–2024 valittiin **Reetta Suonpää**, **Matilda Hamara**, **Oskari Rantala**, **Raija Sipinen**, **Inkeri Tuunanen**, **Pipsa Wilhelms**, **Martti J. Kari**, **Markku Lahti**, **Jari Tuukkanen**, **Tuulikki Väliniemi** ja **Jukka Linjama**.

Aluejohtokunnat

Keskustan alueen aluejohtokunta (Kaupunginkirkko/Huhtasuo):

Siiri Muhonen (pj.), Sari Malmberg, Atte Kesti, Maisa Virolainen, Arto Penttinen, Marja-Leena Rantalainen, Petteri Palojärvi, Valterri Vaherto, Heikki Siuruainen, Marjatta Hynynen ja Erkki Lampinen.

Pohjoisen alueen aluejohtokunta (Palokka/Tikkakoski)

Inkeri Tuunanen (pj.), Mika Kelander, Sirkku Ingervo, Tomi Pirttimäki, Tapani Kalenius, Raija Kolu, Anne Rahkonen, Antti Koskela, Irmeli Ahola, Petteri Rajala ja Klaus Puroila.

Itäisen alueen aluejohtokunta (Kuokkala/Vaajakoski)

Maria Taivassalo (pj.), Marjaana Wuolio, Maija Kumpulainen, Erkki Pesonen, Kirsti Kortekangas, Ari Tuikkanen, Sinikka Kilpikoski, Olli Saloheimo, Jorma Holmstedt, Leena Ruotonen ja Mikko Jegoroff.

Läntisen alueen aluejohtokunta (Keljonkangas/Keltinmäki/Korpihahti/Kortepohja/Säynätsalo)

Tuija Elina Toikkanen (pj.), Jussi Lehtimäki, Minna Myllymäki, Hanna-Mari Launonen, Markus Ilomäki, Minna Mustonen, Pertti Pekkarinen, Sirpa Pii-Keinonen, Peetu Luuro, Anne-Maria Perttula ja Kalle Sumelles.

Muut johtokunnat

Kiinteistö- ja hautaustoimen johtokunta 2023–2026

Tuulia Kuntsi (pj.), Emilia Lakka, Henna Viinikainen, Ari Tuikkanen, Eetu Heiska, Aimo Asikainen ja Perttu Piironen.

Yhteisen seurakuntatyön johtokunta 2023–2026

Eila Tiainen (pj.), Tomi Pirttimäki, Petri Janhunen, Jussi Ojala, Mirja Lavonen-Niinistö, Heikki Tynkkynen, Irmeli Ahola ja Vilja Paavola.

Väkivallan kierre on katkaistavissa

Yhteisvastuulla sovittelaa ja ratkaistaan nuorten väkivaltaa ja konflikteja.

TEEMU HANHINEVA,
SIRPA KOIVISTO teksti
ASEMAN LAPSET piirros

Vuoden 2023 Yhteisvastuukeräyksen teemana on Nuoret väkivaltaisessa maailmassa. Yhteisvastuulla sovittelaa ja ratkaistaan nuorten väkivaltaa ja konflikteja Suomessa ja maailman katastrofialueilla.

Yhteisvastuukeräyksen Jyväskylän seurakunnan oma tuotto-osuus – 20 prosenttia – käytetään väkivallan ennaltaehkäisyyn tukemalla nuoria yhteistyössä kriisikeskus Mobilen, Barnahus-hankkeen sekä seurakunnan nuorisotyön kanssa.

Yhteisvastuunkotimainen kumppani Aseman Lapset ry laajentaa yhteisvastuuväroin työtään nuorten vakavien konfliktien ratkaisemiseksi. Erityisesti levitetään koulukiusaamiseen puuttuvaa K-0 (kiusaaminen nolla) -työtä sekä katusovittelua.

K-0-osaajan voi saada avuksi vakavissa, pitkään jatkuneissa koulukiusaamistapauksissa, joissa koulun ja vanhempien keinot ja jaksaminen voivat loppua. Aseman Lapset ry:n kehittämässä katuso-

vittelussa konfliktiin alaikäiset osapuolet kohtaavat turvallisessa tapaamisessa, jossa läsnä on aina myös huoltaja. Sovittelulla tuetaan lapsen tai nuoren kasvua ja tervettä kehitystä tarjoamalla teki- jälle mahdollisuus kohdata uhrinsa, vaikuttaa itseään koskevan asian käsittelyyn sekä ottaa teostaan aidosti vastuuta.

– Ei yksikään nuori lähtökohtaisesti ole paha, vaikka hänen tekonsa olisivatkin, sanoo Aseman Lapset tiimpäällikkö **Heikki Turkka**.

– Väkivaltaa ei tule hyväksyä, mutta tekojen taustoja pitää pyrkiä ymmärtämään. Nuoren arvostavalla kohtaamisella voidaan päästä kiinni teon juurisyihin ja vaikuttaa niihin. Aikuisen tuella on mahdollisuus oppia jatkossa toimimaan paremmin.

Lapsen ja nuoren tekemä väkivalta on aina oire jostakin. Lapsuus ja nuoruus kehitysvaiheina altistavat konflikteille, mutta väkivallan teot ja pitkittynyt kiusaaminen kertovat enemmän juurisista. Niitä voi löytyä esimerkiksi perhetaustasta, ympäristön käytösmalleista, sosi-

Väkivalta ja konfliktit kurjistavat nuorten elämää yhä enemmän. Lasten ja nuorten tekemä väkivalta on aina oire jostakin.

aalisen median epäterveestä käytöstä tai liian vähäisestä tuesta. Oireilun taustalla voi olla myös neurokirjon piirteitä, oppimisen vaikeuksia, kaltoinkohtelua – pahimmassa tapauksessa kaikkea tätä. Pitkittyessään konfliktit saattavat raastua kohti kiusaamista ja väkivaltaa, jolla voi olla vakavia seurauksia. Koulukiusaaminen – josta Aseman Lapset haluaa aina puhua kouluväkivaltaana – on tästä yksi esimerkki.

Sekä K-0 että katusovittelu ovat hyviä apuvälineitä. Turkan mukaan tärkeintä on kuitenkin puuttua tilanteisiin, kuunnella nuoria ja olla arjessa läsnä turvallisisa aikuisina. Välittää. Rakastaakin.

– Avainasemassa konfliktien ratkaisussa ja kiusaamisen vastais-

sa työssä ovat yhteistyössä yli rajojen toimivat aikuiset, jotka tietävät mitä tekevät ja tekevät sen aikaile-

matta, jotta konfliktit eivät paisu hallitsemattomiksi. Yhteisvastuu on yhteistyötä, Turkka summaa.

Tiesitkö?

Yhteisvastuukeräys 2023

- Keräyksen teemana on Nuoret väkivaltaisessa maailmassa.
- Keräys alkaa 5.2. ja jatkuu vuoden loppuun asti.
- 20 prosenttia keräystuotosta osoitetaan Aseman Lapset ry:lle ja 20 prosenttia jää keräävälle seurakunnalle nuorten auttamiseen.
- 60 prosenttia menee Kirkon ulkomaanavun työhön Keniassa.
- Osallistu keräykseen osoitteessa yhteisvastuu.fi/jyvaskyla tai MobilePaylla numeron 69200. Näin tehdyt lahjoitukset kerryttävät Jyväskylän seurakunnan keräystulosta.
- Muut tavat osallistua ks. yhteisvastuu.fi/lahjoita.

Ilmastokriisi vaarantaa koulunkäynnin

Pitkittynyt kuivuus luo turvattomuutta Keniassa.

ELISA RIMAILA teksti
ANTTI YRJÖNEN kuva

Repun tapaan juuttinurulla selkään sidottu heinäkas näyttää kaukaa katsottuna harmailta siivilä. **Cheptoyo Lokwiadot**, 21, laskee painavan kuorman maahan ja hieroo karkeiden heinien pistelemää olkaansa.

– Jos en käy keräämässä heinää, lapseni eivät saa syötävää, hän sanoo.

Rakennusmateriaalina Luoteis-Keniassa edelleen käytettävän heinän ja polttopuun kerääminen on raskasta työtä. Lokwiadotilla kuuluu matkojen kävelyyn paastavassa kuumuudessa jopa kuusi tuntia. Päiväpalkka jää 10 Kenian shillinkiin, alle 0,1 euroon.

– Elämämme on tällaista koska olen ole käynyt koulua. Emme kasvaessamme tienneet muuta toimeentuloa kuin karjankasvatuksen, Lokwiadot sanoo.

Me-sanalla hän viittaa itsensä lisäksi edesmenneeseen puolisoonsa. Nuori Lokwiadot on leski. Puoliso tapettiin, kun hän oli vaitimassa seurakunnan karjaa Kerio-joen rannalla.

Naudat ja kamelit ovat paimentolaisten arvokkainta omaisuutta. Eläinten laidunmaat ovat kuitenkin katoamassa ilmastomuutoksen vuoksi. Kuivuus ajaa naapureilapseni eivät saa syötävää, hän sanoo.

3-vuotias **Kalalwa** käsittelee varmoin ottein isoisan perheelle lahjoittamia vuoia, mutta tyttö on todennäköisesti liian pieni muistamaan isää.

– Haluan, että lapseni menevät koulun. Koulutus on tärkeää, eikä koulua käyneiden tarvitse kuulla huolehtiessaan karjasta, hän sanoo.

Väkivalta ulottuu myös lapsiin ja nuoriin, kun kostonkierteestä kiihtyvä turvattomuus saa perheet vetämään lapsensa pois koulusta. Osa jatkaa kouluaan toisella alueella, köyhimpien perheiden lapset eivät ehdi palaa kouluun.

Paimentolaisperheet laittavat lapsensa enemmän paimentamaan eläimiä kodin lähelle kuin koulutiel-le. Lukutaidottomuus ja kouluttamattomuus vievät mahdollisuudet valita muunlaisen tien.

Köyhyyden vuoksi tytöt neitaetaan Kenian laaksossa hyvinkin nuorina. Lapsuudenperheen puolisolta saamat myötajaiset turvaavat elämää edes hetken.

Lokwiadot haluaa tarjota lapsilleen mahdollisuuden erilaiseen elämään.

Tunteita kannattaa tuulettaa

Suomalaiset ilmaisevat tunteita aiempaa avoimemmin. Myös itkulle on tilaa enemmän kuin ennen.

JUHANA UNKURI teksti
ISTOCK kuva

Suomalaisessa kulttuurissa on ollut perinteisesti tapana pidätellä, tukahduttaa ja ohittaa tunteita.

– Meille on ollut tyypillistä järkeillä ja analysoida, ja usein arvostamme asiallisuutta ja rauhallisuutta. Tähän yhtälöön voimakkaat tunteiden ilmaisut eivät ole mah-tuneet, psykologi, kouluttaja **Heli Heiskanen** toteaa.

Toinen maailmansota vaikuttaa yhä suomalaisen tunneilmaisuun sukupolvien ketjussa. Tunteiden ilmaisu on osaltaan vähentänyt myös Suomen vahva teknologinen kehitys sekä koulutuksen korkean tason ja älyn arvostus.

Kodeilla on tunteiden ilmaisemisessa ja käsitelyssä hyvin suuri rooli.

– Lapsi oppii kotona tunteiden näyttämistä tai peittämistä. Varsinkin se, miten vanhemmat suhtautuvat lasten tunteisiin vaikuttaa perustavanlaatuisesti yksilötasolla. Merkitystä on myös sillä, miten vanhemmat osoittavat omia tunteitaan.

Heiskanen kertoo kohtaavansa asiakastyössä usein niitä, joiden lapsuudenkodissa ei ole ollut tapana näyttää tunteita, eikä tunteista olla myöskään puhuttu. Vaikka tunteiden näyttamisestä ei olisi varsinaisesti rangaistusta, on voitu osoittaa suoraan tai epäsuorasti, ettei niiden näyttäminen ole suotavaa.

– Monissa kodeissa on haluttu peittää varsinkin vihan tunteita. Lapselle on voitu opettaa, ettei myöskään äänekäs itku tai nauru ole suotavaa. Suurin osa lapsista haluaa mukautua vanhempiensa ja ympäristön toiveisiin siinä määrin kuin pystyy saadakseen arvostusta ja hyväksyntää, tullakseen rakastetuksi.

Heiskanen mukaan tunneasioissa on merkittäviä sukupuolieroja, joista suurin osa on oppittuja. Perinteisesti on ajateltu, että miehet ja pojat eivät saa itkeä tai näyttää muuten tunteitaan.

– Se on voitu nähdä naismaisena ja tyttömäisenä, heikkoutena. Kulttuurisen uskomuksen mukaan pojan ja miehen pitäisi pysyä vahvana. Monille pojille on huomauteltu tästä tai heitä on kiusattu itkemisestä tai tunteellisuudesta lapsena. Näin monet pojat ovat opetelleet peittämään tunteensa.

Usein tytöille sallitaan enemmän tunteita kuin pojille.

– Toisaalta monesti suomalaiset naisetkin kasvatetaan olemaan hyvin itsenäisiä, pärjääviä ja järkeviä. Tunteiden avoin ilmaiseminen ei ole ollut välttämättä suotavaa heillekään, Heiskanen kertoo.

Tunteiden ilmaisemisessa ja sallimisessa on ollut perinteisesti myös maantieteellisiä eroja.

– Kärjistäen voi sanoa, että Itä-Suomessa tunteet saavat kuulua ja näkyä enemmän. Lännessä ollaan hiljaisempia.

” Erilaisia tunteita näyttämällä ihminen voi tuntea olevansa elossa ja kokonainen.

2000-luvun aikana suomalaisten tunneasioissa on tapahtunut paljon muutosta. Tieto ja tietoisuus tunnetaidoista sekä tunteiden merkityksestä on lisääntynyt ja lisääntyy edelleen.

– Nykyään koulussakin lapsille opetetaan tunnetaitoja ja vanhemmat opettavat niitä parhaansa mukaan omille lapsilleen. Heitä opettaessaan vanhemmat oppivat tunnetaitoja myös itse.

Menot televisio-ohjelmat ovat nostaneet tunneasioita ansiokkaasti esiin.

– Vaikkapa *Vain elämää* ja *The Voice of Finland* ovat osaltaan auttaneet meitä näkemään, että itkeminenkin on sallittua ja normaalia niin naisten kuin miesten kohdalla.

Heiskanen muistuttaa, että tunteet kuuluvat elämään ja ihmisyyteen. Ihminen ei ole kone.

– Erilaisia tunteita näyttämällä ihminen voi tuntea olevansa elossa ja kokonainen. Pelkkä järkeily ja analysointi on vain pieni osa ihmisyyttä.

Tunteiden tukahduttaminen voi aiheuttaa myös kehollisia oireita.

– Siitä voi seurata esimerkiksi erilaisia kiputiloja, lihasjännityksiä, masennusta tai alakuloisuutta. Tai voi tuntua siltä, ettei elä täysipainoisesti ja jotain tärkeää puuttuu.

Tunteita pidetään turhan usein vain mielen asioina.

– Saatetaan pohtia, miltä nyt tuntuu ja nimetään erilaisia tunteita. Tämäkin on ihan tärkeää. Tunteiden synnyssä kehollisuus on kuitenkin hyvin isossa roolissa, joten myös niiden purkaminen tapahtuu parhaiten kehon kautta, Heiskanen sanoo.

Hän kannustaakin tuulettamaan tunteita säännöllisesti esimerkiksi lenkkeilemällä, laulamalla tai kirjoittamalla, ja tarvittaessa myös itkemällä.

– Jokaisen kannattaa etsiä itselleen hyviä keinoja. Näin ihminen voi paremmin, eikä hänen tarvitse purkaa negatiivisia tunteitaan muihin.

Heli Heiskanen muistuttaa, että ihmisillä on synnynnäisesti selkeitä luonne- ja temperamenttieroja. Tämä vaikuttaa myös tunteellisuuden määrään sekä itkemiseen.

– Jotkut ovat temperamentiltaan tasaisia, jotkut vuoristoratatyypisiä ja loput jotain siltä väliltä.

Heiskanen mukaan tunteiden minimalisemisessä näyttämässä ei ole mitään väärää, vaan sekin on hyvin inhimillistä.

– Jos tunteiden vähäinen näyttäminen ei häiritse itseä, eikä lähipiiriikään siitä varsinaisesti kärsi, asia on täysin ok. Mutta jos ihminen kokee epämääräistä tyytymättömyyttä ja ahdistusta, elämä tuntuu lipuvan ohitse tai elämä ei oikein tunnu milään, asialle kannattaa tehdä jotain, Heiskanen sanoo ja toteaa, että tunteita voi herättää esimerkiksi erilaisilla harjoituksilla. Halutessaan voi mennä myös jollekin kurssille tai asiantuntijan vastaanotolle.

Tunteet ovat tärkeitä viestejä myös ihmiselle itselleen. Niiden avulla ihminen voi esimerkiksi tietää, mistä pitää ja ei pidä, mitä tarpeita itsellä on, ja missä rajat menevät.

– Tunteiden tunnistamisesta ja näyttämisestä on paljon hyötyä myös ihmissuhteissa. Toiselle voi osoittaa ja kertoa, mistä pitää ja mihin on ehkä pettynyt. Nämä voi kertoa toiselle myös rakentavasti, eikä suuria tuntepurkauksia tarvita.

” Ihmisillä on synnynnäisesti selkeitä luonne- ja temperamenttieroja.

Monet ihmiset ovat erityisherkkiä. Heidän aistikokemuksensa ja tunne-elämänsä on keskivertoa voimakkaampaa ja vivah-teikkaampaa.

– Oman herkkyyden tunnistaminen, ymmärtäminen ja hyväksyminen ovat avainasioita siihen, että herkkyydestään voi tehdä vahvuuden. Herkkänä ihmisenä on tavallistakin tärkeämpää löytää keinot kohdata ja käsitellä tunteitaan sekä huolehtia hyvinvoinnistaan tässä nykyajan monella tavalla kuormittavassa arjessa, Heiskanen huomauttaa.

Sotavuosien vahvistamia kasvatusmetodeja ei ole Heiskanen mielestä syytä teiltä tai silloisia kasvattajia syölistää.

– Jokainen meistä elää parhaan ymmärryksensä mukaan sen hetkessä tilanteessa. Sotavuosina piti keskittyä selviytymiseen ja sen jälkeen jälleenrakentamiseen. Omat tunteet jätettiin sivurooliin, mikä oli siinä hetkessä ihan viisastakin.

Nykyään eletään erilaista aikaa. Tunteille ja itsetuntemukselle on enemmän tilaa. – Kun sekä lapset että aikuiset oppivat käsittelemään tunneasioita, he tekevät samalla palveluksen tuleville sukupolville.

JATKUU SEURAAVALLA AUKEAMALLA ►►

▶▶ JATKOA EDELLISELTÄ AUKEAMALTA

Jeesuskin eläytyi itkien ihmisten kipuihin

JUHANA UNKURI teksti
NINA HUISMAN kuvitus

Johanneksen evankeliumin luvussa 11 kerrotaan, että Jeesus itki Lasaruksen haudalla. Niin Lasarus kuin hänen siskonsa **Martta** ja **Maria** olivat Jeesuksen rakkaita ystäviä. Lasaruksen haudalle saapuessaan Jeesus tapasi heidät ja muita itkeviä ihmisiä.

– Jeesus liittyi heidän joukkoonsa ja alkoi itsekään itkeä. Tämä kertoo hänen ihmissydestään ja inhimillisyydestään, kyvystä eläytyä ihmisten kipuihin. Hän oli kaikkea muuta kuin tunteeton tai tunteensa kätkevä persoona, pappi ja kouluttaja **Tapio Aaltonen** pohtii.

Toisen kerran Jeesuksen itkusta puhutaan Luukkaan evankeliumin luvussa 19, jossa hän suree Jerusalemin kohtaloa: "Kun Jeesus tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, hän puhkesi itkuun sen tähden."

– Hän tunsu myötätuntoa ihmisiä kohtaan, jotka elämällään ja toiminnallaan ajoivat itsensä suuriin ongelmiin.

Aaltonen toteaa itkuun olevan *Raamatussa* varsin yleinen asia.

– Tämä on tietysti täysin luontevaa, koska *Raamattu* kuvaa muutenkin laajasti ihmisen elämään kuuluvia ilmiöitä. Muita *Raamatun* itkiöitä ovat esimerkiksi **Joosef, Saul, Job, Pietari** ja **Magdalan Maria**.

Aaltosen mukaan *Raamatussa* ei käytetä tunne-substantiivina, mutta erilaisista tunteista puhutaan ylipäätään paljon. *Raamatussa* puhutaan niin riemusta ja rakkaudesta kuin pelosta ja kyneleistä.

– Psalmit ovat täynnä kiitollisuutta, mutta myös ahdistusta. "Olen valittanut itseni uuvuksiin, yöt kaiket on vuoteeni itkusta märkä, leposijani kastunut kyneleistä", valittaa Psalmin 6 kirjoittaja. Varsinkin Jobin kirja kuvaa ihmisen tuskaa ja ahdistusta.

» Kirkossa voisi olla enemmän tilaa tunteilmaisulle.

Aaltonen kertoo huomanneensa vuosien mittaan, että itku ei ole itkuksi sukupuolittunut asia. Hän toteaa, että monet naiset kätkevät tunteensa.

– Vastaavasti on monia miehiä, joilla on itku herkässä. Nuorena kuuntelin saarnaaja **Valto Vartiasta**, jonka poskilla virtasivat kyneleet lähes jokaisen puheen aikana. "Ehyttä yllä, sisällä repaleet. Hymyilyllä peitetään kyneleet, salassa syntyneet", ru-noilee toinen saarnaaja **Erkki Leminen**. Me ihmiset voimme ulospäin näyttää menestyneitä ja jopa iloista, mutta samaan aikaan sisin voi kynelehtiä.

Kun Aaltonen, 78, oli pikkupoika, joku sanoivat hänelle, että "eivät miehet itke". Hän toteaa tuon olleen monien sen ajan poikien kokemus. Itku kuului naisille ja "heikoille miehille".

– Nyt on onneksi alettu huomata, että miehenkin itkeä. Nykyään mies voi itkeä jopa julkisesti.

Aaltonen kertoo arastelevansa yhä näyttävä itkuun.

– En ymmärrä, miksi näin on. Olen aina arvostanut miestä, joka näyttää kyneleensä. Aaltonen uskoo saaneensa tähän mallia isältään.

– En muista isäni itkeneen ainakaan sil-

loin, kun itse olin nuori. Isäni vanhemmita päiviltä muistan hänen näyttäneen joutain itkun tapaista. Silti tiedän isäni tunteen vahvasti. Se kuului hänen tarinoistaan, elämänarvoistaan ja viulunsoitostaan.

Aaltonen kertoo, että hänen äitinsä oli herkkä itkemään.

– Hän itki ilosta, surusta, kaikenlaisista syistä. Useimminten se tuntui turvalliselta. Se kuului äitiini.

Aaltosella oli aika, jolloin hän ei osannut itkeä.

– Kätkin kyneleeni. Kun sitten kerran jollakin ahdistukseni hetkellä purskahdin val-

toimeen itkuun, tunsin kokeneeni puhdistuksen hetken. Seuraavina kuukausina itkin usein. Tosin yksin, muutamia poikkeuksin.

Aaltosen mielestä Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa voisi olla enemmän tilaa tunteilmaiselle. Hänen mukaansa kirkossamme tunteet on pääosin ritualisoitu.

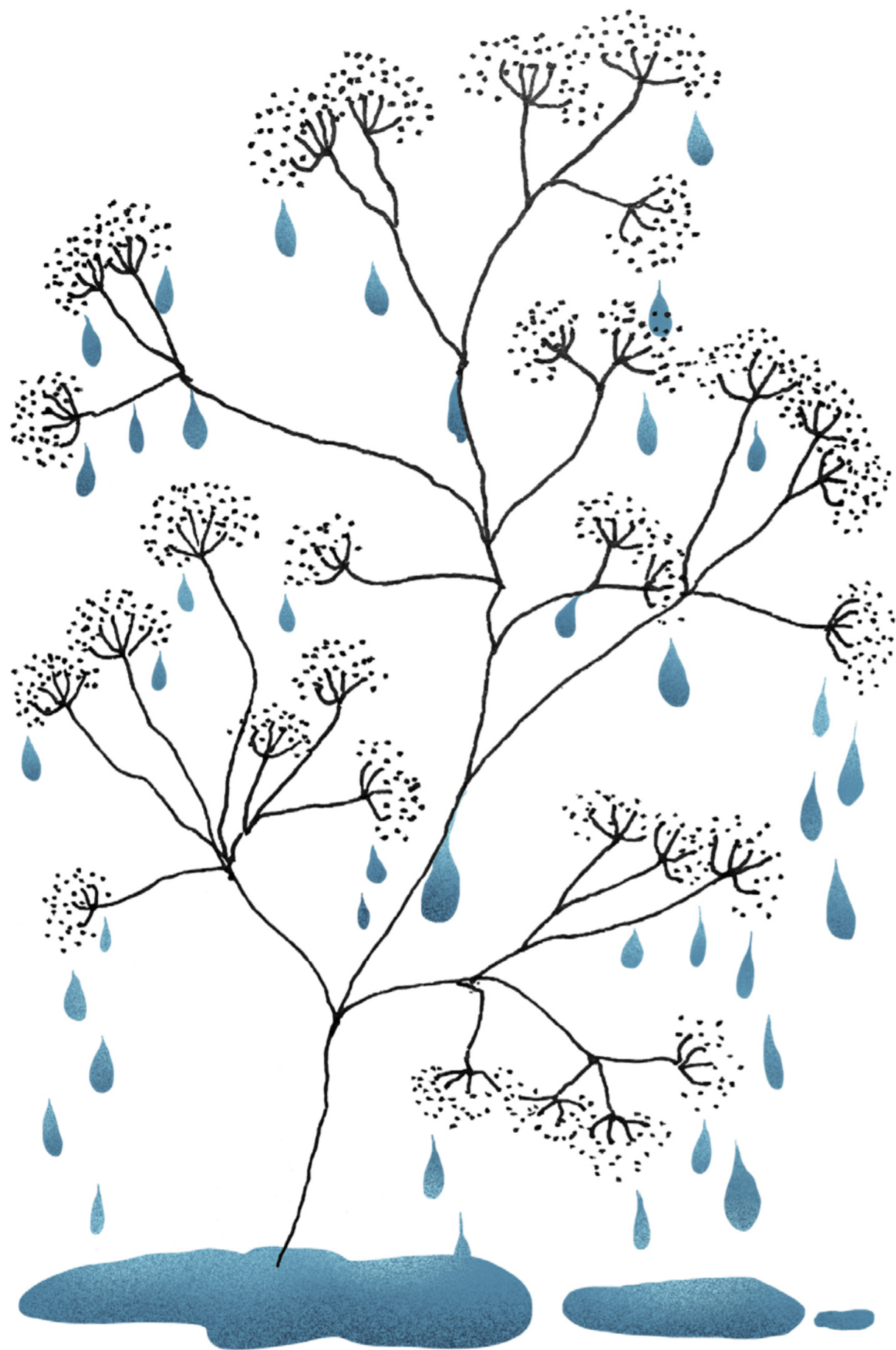
– Syllisyydestä ja ylistyksestä puhutaan, mutta tunteita ei osata näyttää spontaanisti. Kirkossa ollaan yleensä varsin sovinnaisesti. Tunteitten ilmaiseminen voi aiheuttaa häiriöitä ja hallitsemattomuuden tunnetta. Vierastamme hieman sellaista kirkossa.

Aaltonen toteaa, että Suomessa kirkon piirissä tunteita tulee pintaan lähinnä yksityisessä sielunhoidossa. Maailmalla hän on ollut jumalanpalveluksissa, joissa on myös itketty.

– Nuo tilanteet ovat antaneet minulle itsellenikin luvan kohdata suruni ja kipuni.

Aaltonen muistuttaa Roomalaiskirjeen 12 luvun kehotuksesta: iloitkaa iloitsevien kanssa, itkekää itkevien kanssa.

– Me puhumme usein lohdutuksen Jumalasta. Se on kauneimpia Jumalaa liitettyjä mielikuvia. Taustalla on kokemus itkun ja surun yleisyydestä, on sitten kyse näytetyistä tai peitetystä itkusta.

Lapsella on asiaa

Vertaisryhmä 7–10-vuotiaille lapsille, joiden vanhemmat ovat eronneet

Ryhmässä lapsella on mahdollisuus jakaa arkea helpottavia asioita muiden samassa tilanteessa olevien kanssa mm. leikin, satujen ja piirtämisen avulla. Kokoontumisia on yhteensä viisi alkaen 6.3.2023. Ennen ryhmään osallistumista työntekijät tapaavat vanhemman/vanhemmat.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset
anne.backman@ksetu.fi p. 050 4522580 tai
anne.savolin@evl.fi p. 050 3800583

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

JYVÄSKYLÄN
YKKÖSAPTEEKKI

Seppälän Citymarket
Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
Palvelemme: ma-la 9-20, su 12-18
www.jyvaskylanykkosapteekki.fi

Ryhmä ensimmäistä lasta odottaville äideille

SYLIIN SAAPUMASSA

ALKAEN 22.2.2023. Lisätietoja:
jyvaskylanseurakunta.fi/tapahtumat

Ilmoittaudu 17.2.2023 mennessä nettisivuillamme!

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Kukitamme Elämäsi Juhlat!

Viherlandia
Onnella on juuret

Kammintie 6, 40520 Jyväskylä
viherlandia.fi Puh. 010 617 1942
leikko@viherlandia.fi
Puheluhinnat: 8,35 snt/puh. + 12,09 snt/min.

LAKIASIANTOIMISTO VARATUOMARI RIITTA KIVELÄ

p. 0500 545 689
Kauppakatu 28 huoneisto 36
40100 Jyväskylä
riitta@lakikivela.fi
www.lakikivela.fi

perunkirjoitukset • kaupat
• lahjat • testamentit ym. lakiasianne
• palvelua myös kotikäynteinä

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNNAN YHTEYSTIETOJA

POSTIOSOITE: PL 103, 40101 JKL
www.jyvaskylanseurakunta.fi

Virkatodistukset ja sukuselvitykset
041 730 2591, luovutus.akrapua@evl.fi

Kirkkoon liittyminen, avioliiton esteiden tutkinta 041 730 2589
rekisterointi.akrapua@evl.fi

Kaste- ja vihkivaraukset 050 363 2300
jyvaskylan.seurakunta@evl.fi

Hautauspalvelut 040 162 3982
jklsrk.hautauspalvelut@evl.fi

Päivystävä pappi 040 535 2328
Neuvonta 014 636 611

Lapuan hiippakunnan aluekeskusrekisterin tiedot **akrapua.fi**

Työntekijöiden kaikki yhteystiedot jyvaskylanseurakunta.fi

Aseman Pysäkki
Anne-Marie Lehto 050 360 3484

Diakonia
Kirsi Lepoahto asiantuntija 050 521 5416

Hautaus- ja puistopalvelu
Antti Pekuri hautauspääll. 0500 426 420
Mervi Muinonen ylipuutarhi. 050 365 0960
mervi.a.muinonen@evl.fi

Kiinteistöpalvelu
Maritta Lükkarinen kinn.pääll. 0400 635 001

Varhaiskasvatus
Ritva Parkkali asiantuntija 050 549 7013

Leirikeskusten varaukset
Ari Kettu 040 549 7036
jklsrk.leirint@evl.fi

Lähetys ja kansainvälinen vastuu
Ulla Klemettinen asiant. 050 3409 889
Lea Periaho maahanmt. 050 549 7033
Sade Pirttimäki lähetyskasvat.sihteeri 040 560 9904

Nuorisotyö
Satu Harjula nuoris- & rippik. asiant. 040 558 2542
Ilkka Göös erityisnuorisot. 050 521 5401
Petri Grönholm erityisn. 040 509 8060
Majja Örmarmk vammaisnuorisotyö 050 549 7029
Pasi Bom partio/Lehtisaari 050 549 7111

Rippikoulutyö
Johanna Puupponen rippikoulupappi 050 590 0265

Opiskelijatyö
Johanna Tikkanen ammattiopiston ja ammattikorkeakoulun oppilaitospappi 050 521 5418
Päivi Helenius lukioiden oppilaitosdiakoni 050 549 7006
Matti Väätäinen yliopiston oppilaitospappi 050 594 8167

Perheasiainneuvottelukeskus (PAK)
Kilpisenkatu 4, aikavaraukset ti, ke ja pe klo 12–14.30 044 774 7052
Pekka Puukko johtaja 050 383 9273

Sairaalapastorit
Katriina Ilvesmäki johtava sairaalapastori 040 336 7461

Taulumäen kirkko Lohikoskentie 2 0400 308 120
Jukka Hassinen kanttori 050 523 4136
Markus Partanen vastuupappi 044 481 1631

Leirikeskusten varaukset
Ari Kettu 040 549 7036
jklsrk.leirint@evl.fi

LÄHIKIRKKOALUEIDEN YHTEYSTIEDOT

HUHTASUO
Huhtakoti Nevakatu 1 (liikekeskus) 040 560 9905 tai 044 481 1628
Kipinä Kauppakeskus Seppä, Ahjokatu 5 044 737 1921
Vastuupappi Ville Tikkanen 050 400 0013
Sr-k-assistentti Kaisa Tuomi 041 730 5499

KAUPUNGINKIRKKO
Kaupunginkirkko 044 481 1628
Vastuupappi Seppo Wuolio 050 521 5415
Sr-k-assistentti Kaisa Tuomi 041 730 5499
Lahjajarjun kappeli Ukoniementie 2 050 549 7039

KELJONKANGAS
Neulaskoti Pihkatie 4, Keljonkangas 050 549 7046
Vastuupappi Esko Helenius 044 486 3707
Sr-k-assist. Meija Meuronen 050 340 9899

KELTIMÄKI
Keltinmäen kirkko EVAKKOTILOISSA 050 549 7037 tai 044 481 1630
Vastuupappi Kristiina Ridanpää 050 590 0296
Sr-k-assist. Meija Meuronen 050 340 9899

KORPILAHTI
Korpilähdän kirkko ja srk-talo Kirkonmäentie 1–3 050 557 9008/044 481 1630
Vastuupappi Antti Koivisto 050 353 2727
Sr-k-assist. Esa Härköjärvi 050 557 9012
Hautausasiat 040 162 3982

KORTEPOHJA
Kortepohjan srk-keskus Isännantie 4 050 549 7038
Vastuupappi Marja Rämänen 050 400 0014
Sr-k-assist. Meija Meuronen 050 340 9899

KUOKKALA
Kuokkalan kirkko Syöttäjänkatu 4 050 549 7045 tai 044 481 1629
Vastuupappi Minna Rantalainen 050 523 4134
Sr-k-assist. Miia Siekkinen 050 408 8816

PALOKKA
Palokan kirkko Rovastintie 8 040 560 9911/044 481 1627
Vastuupappi Seppo Hautalahti 040 545 8710
Sr-k-assist. Sari Tarvala 044 331 5320

SÄYNÄTSALO
Säynätalon kirkko Saarnatie 1 050 340 9896 tai 044 481 1630
Vastuupappi Osmo Väätäinen 050 545 611
Sr-k-assist. Meija Meuronen 050 340 9899

TIKKAKOSKI
Tikkakosken kirkko Kirkkokatu 18 040 560 9917 tai 044 481 1627
Vastuupappi Miina Karasti 050 557 9001
Sr-k-assist. Sari Tarvala 044 331 5320

VAAJAKOSKI
Vaajakosken kirkko EVAKKOTILOISSA 040 560 9929 tai 044 481 1629
Vastuupappi Arto Kauppinen 040 560 9920
Sr-k-assist. Miia Siekkinen 050 408 8816

Sähköpostiosoitteet etunimi.sukunimi@evl.fi ellei yhteystiedon yhteydessä toisin mainita.

EDUSKUNTA-VAALI-EHDOKAS!

Hyödynnä turvallinen media ja ilmoita Henki & elämä-lehdessä, missä äänestäjäsi voivat sinua tavata.

Lehti jaetaan kaikkiin jyvaskyläläisiin kotitalouksiin, joissa ei ole mainoskieltoa.

Pyydä vaalitarjous:

Juha Kurvinen
040 665 5983
juha.kurvinen@kotimaa.fi

Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi

Seuraava lehti ilmestyy 22.2.

Aineiston toimitus 8.2.

Henki & elämä

SANA SINULLE

Joh. 4:39-42

Työkaverini vaihtoi työpaikkaa. Olin iloinen hänen puolestaan, koska hän pääsi suurempiin kuvioihin, jossa hänen osaamisensa pääsee vielä paremmin esiin. Mutta samalla tunsin oloni apeaksi. En heti keksinyt mistä tämä johduu, kunnes tajusin, että minulla oli kokemus, että työkaverini ymmärsi minua. Tämä työkaveri hahmotti niitä rakennelmia, joita mielessäni kyhäilin, ja tarjosi niihin aina mielenkiintoisia lisäpalikoita. Tulini nähdäkseni älyllisellä tasolla.

Ihminen kaipaa sitä, että hän tulee nähdyksi, ymmärretyksi, ja sitä, että voi tuntea olonsa tervetulleeksi. Tämä ei kosketa vain ajattelumme tasoa, vaan kaipuu koskee tunteitamme, koko olemistamme. Samalla täydellisesti nähdäksesi tuleminen pelottaa ihmistä. Luulen, että näin on kahdesta syystä: joskus pelkäämme luovuttavaa toiselle sitä valtaa, jota oman sisimmän paljastaminen antaa. Toiseksi elämään mahtuu paljon asioita, joita ei oikein edes uskalla kellenkään paljastaa. Sisällämme on paikkoja, jotka ovat niin varjossa, ettemme oikein itsekään uskalla enää palata katsomaan, mitä varjoihin kätkeytyikään.

Johanneksen evankeliumin alkupuolella Jeesus kohtaa samarialaisen naisen Sykarin kaivolla. Juutalaisena ei Jeesuksen olisi pitänyt edes puhua naisen kanssa, vaan Jeesuksen olisi pitänyt ohittaa hänet täysin. Käy ilmi, että nainen on lisäksi elänyt tuon ajan yleisen moraalikäsitteksen mukaan vähintäänkin arveluttavaa elämää. Kuitenkin kertoessaan myöhemmin muille kaupungin asukkaille kohtaamisestaan Jeesuksen kanssa, hän kuvailee kohtaamista sanoen, että "Hän kertoi minulle kaiken mitä olen tehnyt." Tuosta lauseesta ei välity ihmiselle niin yleinen pelko eikä häpeä, kun omat virheet ja epäonnistumiset ovat tulleet esiin, vaan ilosanoma, joka saa muutkin uskomaan, että Jeesus on Pelastaja.

Tämä johtuu siitä, että nainen kohtasi Jeesuksessa hyväksyvän rakkauden, jolla Hän lähestyy aivan jokaista. Jeesuksessa voin tulla nähdyksi täydellisesti, ilman, että pitää kaunistella kertomusta, joka on elämäni. Jeesus haluaa muodostaa suhteen jokaisen ihmisen kanssa. Hän haluaa keskustella kanssasi kaikista mitä olet tehnyt, mutta Hän ei koskaan väärinkäytä luottamustasi. Jeesukselle ei tarvitse esittää olevansa parempi kuin onkaan, vaan vain olla Hänen seurassaan ja kuunnella Hänen sanojaan.

Visa Viljamaa

Kirjoittaja on pappi ja sosiaalisen median sisällöntuottaja

Hengissä

Matt. 6:16-21

Jeesus sanoo:

"Kun paastoatte, älkää olko synkän näköisiä niin kuin tekopyhät. He muuttavat muotonsa surkeaksi, jotta kaikki varmasti huomaisivat heidän paastoavan. Totisesti: he ovat jo palkkansa saaneet. Kun sinä paastoat, voitele hiukseksi ja pese kasvosi. Silloin sinun paastoasi eivät näe ihmiset, vaan Isäsi, joka on salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut.

Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhoajan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tuhoajan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi."

Paasto antaa tilaa olla hyviä toisillemme

Puhumme tuhkakessiviikosta. Miten tuhkan sirotteleminen ja paasto liittyvät yhteen?

Vanhassa testamentissa kuvataan, kuinka erityisissä surun ja katumuksen tilanteissa ihmiset repäisivät vaatteensa ja sirottelivat päälleen tuhkaa. Tuhka on muistutus katoavaisuudesta: tuli tuhoaa maallista omaisuutta toisinaan tuhkaksi, samoin kuin evankeliumissa kuvatut koiperhokset ja ruostekin saattavat pilata maallista omaisuuttamme. Meillä on monia keinoja suojella meille tärkeitä asioita ja omaisuutta. On viisasta toimia niin, että emme esimerkiksi joudu yhtäkkiseen aineelliseen pulaan. Jumala haluaa kuitenkin muistuttaa meitä siitä, että elämässä tärkeällä sijalla tulisi olla myös toisten ihmisten hyvinvointi, koko luomakunnan varjelu ja Jumalan armon jättäytyminen. Itsekkytemme aiheuttaa tuhoa ympärillämme, ellemmme tietoisesti suunnata katsettamme lähimmäisen ja Jumalan puoleen.

Mikä on paaston syvin merkitys?

Paaston syvin merkitys on se, että luopumalla jostakin totutusta, ihmisen on mah-

dollista keskittyä olennaiseen: minkälainen olen Jumalan edessä ja suhteessa toisiin ihmisiin?

Paasto ei ole vain kieltäytymistä, vaan myös kehoitus lähimmäisrakkauteen? Ehdottomasti. Jumala kutsuu meitä päivittäin rakastamaan toisia ihmisiä. Paasto antaa meille tilaa lähimmäistemme tarpeiden tunnistamiseen ja sen miettimiseen, kuinka voimme aktiivisesti olla hyviä toisillemme. Tämä samalla valmistaa meitä paaston jälkeen koittavaan pääsiäiseen, jossa juhlimaan Jeesuksen voittoa kuoleman vallasta.

Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi. Miten tämä pitäisi ymmärtää?

Kiinnyimme herkästi hetkellisiin nautintoihin ja materiaaliseen hyvään. Paaston tarkoitus on myös saada meidät kysymään itseltämme, missä todelliset aarteemme ovat. Takerrummeko aineellisiin aarteisiin niin, että hyvän tekeminen toisille sekä suhteemme Jumalaan unohtuu? Oulisiko meidän tarpeen tarkastella asioiden tärkeysjärjestystä uudelleen?

Pastori Anssi Hannula saarnaa tuhkakessiviikon messussa Kuokkalan kirkossa ke 22.2. kello 19.

Hengissä-palstalla Jyväskylän seurakunnan papit tulkitsevat Raamatua.

Suhteellisen kivaa!

Yhteys puolisoon säilyy, kun sitä vaalitaan. Muuten se on vaarassa hautautua arjen kiireisiin.

MINNA PALOVAARA teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Parisuhteeseen kannattaa panostaa, ajattelivat Minna ja Sakarias Liukko jo suhteensa alkutai-paleella ja bongasivat toiveisiinsa sopivasti Jyväskylän seurakunnan tarjoamat Suhteellisen kivaa -tapahtumat.

– Se tuntui heti omalta jutulta. Parisuhteepäivät olivat ihanan lämminhenkisiä, ja saimme niistä paljon, Minna muistaa.

Vuosien varrella he ovat tutustuneet parisuhdeilloissa, -päivillä ja -leireillä monenlaisiin ihmisiin eri taustoista ja elämäntilanteista. Samaistumisintaa löytyy, koska parisuhteissa samat asiat toistuvat.

– Huomasimme, että emme olekaan yksin juttujemme kanssa. Toisten pariin tarinoista ja heidän löytämistään keinoista saa uutta näkökulmaa ja eväitä omaan ajatteluun – ja intoa kokeilla myös itse. Liukot kertovat kokemuksen äänellä.

Tapaamisissa mietitään parisuhdetta eri teemojen äärellä. Alustuksen tai johdannon jälkeen pureudutaan aiheeseen isommissa tai pienemmissä ryhmissä, tai kahden oman puolison kanssa.

– Käydään läpi ihan perusjutuja, mihin on hyvä kiinnittää huomiota. Esimerkiksi kommunikoimista puhutaan syystäkin paljon, ja omia tunteita on hyvä oppia tunnistamaan – aiheita, joihin kannattaa silloin tällöin palata, Sakarias Liukko kertoo.

Myös riitelemään oikein voi oppia. Esin saattaa kummuta sellaista, mikä on jäänyt joksikin aikaa

pinnan alle piiloon. Yhdessä keskustellen ne saa nostaa käsitteellään ja tarvittaessa jatkaa työstämistä puolison kanssa oman arjen keskellä.

– Riitelyn aiheet saattavat myös vaihtua, kun aikaa kuluu ja elämäntilanne muuttuu, Minna Liukko huomauttaa, ja molemmat tuumaavat, että rakentavaa riitelyä joutuu yhä vaan opettelemaan.

Liukot ovat innostuneet myös alustamaan kokouksissaan järjestämään tapahtumia yhdessä muiden vapaaehtoisten pariin ja perhetyöntekijä Anne Savolinin kanssa.

Huomasimme, että emme olekaan yksin juttujemme kanssa.

– Olemme nimenomaan vertaisina mukana, mutta joillakin pareista on jo pitkä kokemus parisuhdeyhdestä, ja saamme hyvää oppia siinä rinnalla.

He kutsuvat kaikenlaisia pareja osallistumaan, ja myös ideoimaan ja suunnittelemaan toimintaa. Kevään mittaan on luovassa muun muassa matalan kynnyksen tapahtumia Sepän Kipinässä.

– Parisuhteessa ei tarvitse olla mitään vikaa, että lähtee mukaan. Kyse on suhteen hoitamisesta, koska muuten se saattaa vuosien kuluessa hautautua arjen alle, Sakarias Liukko muistuttaa. – Luvassa on takuulla mukavaa

yhdessäoloa, keskustelua ja laatu-aikaa oman kumppanin kanssa.

Suhteellisen kivaa -tapahtumiin saa tulla mukaan haluumal-laan osallistumisen tasolla: vain kuuntelemaan ja keskustelemaan tai itselleen voi halutessaan ottaa enemmän vastuuta järjestelyistä. Jokainen on tervetullut omansa it-senään ja sellaisena pariskuntana kuin on.

Joukossa voi olla vasta seurustelu aloittaneita nuoria pareja, kihlapareja ja avio- ja avioliitossa olevia pariskuntia laajalla ikähaaralla. Muille voi jakaa asioitaan sen verran, kuin itse haluaa.

Itsensä voi esitellä etunimellä, eikä ammatista tai työstä tarvitse mainita mitään.

– Kun tittelit jätetään oven ulkopuolelle, olemme kaikki tasa-vertaisia, ja se on todella vapauttavaa, Liukot päättävät.

Tiesitkö?

Suhteellisen kivaa

Parisuhteellat Sepän Kipinässä (lapsille omaa ohjelmaa):

- 16.2. klo 18 Sanat ja Teot
- 23.3. klo 18 Ristiriidat ja Anteeksianto
- 25.5. klo 18 Rakkaus ja Tunteet.

Parisuhteepäivä Kuokkalan kirkossa 15.4. klo 10–16 (lapsille oma ohjelmaa).

Parisuhteileiri 8.–10.9.2023 Leirikeskus Koivuniemessä.

Kysy lisää: anne.savolin@evl.fi, 050 380 0583

Minna ja Sakarias Liukko järjestävät tietoisesti kahdenkeskistä aikaa, vaikka uusperheen arki on välillä kiireistä. He jakavat vapaa-aikansa myös yhteisissä kuoro- ja teatteriharrastuksissa.

Elämänkaari

KASTETUT

Pyry Armas Ahonen
Eemeli Aksel Asikainen
Ulrica Isabel Fager
Iivo Antero Flyktman
Joakim Petro Johan Hautaniemi
Alvar Aarre Gabriel Heikkinen
Eemi August Hertteli
Paavo Aukusti Hietanen
Vaino Eemil Hulkko
Lauri Altti Emil Kaihula
Mette Minea Maarit Kangas
Aapo Asarias Karjalainen
Joakim Vesa Markus Kauppinen
Robin Johannes Kontio
Topias Onni Antero Lehtonen
Kasper Manuel Limma
Mio Eino Tapani Manninen
Miika Otto Kalervo Munukka
Eevi Isla Eerika Norvapalo

Alva Eira Maarit Nummela
Viljo Veikko Kalevi Paahto
Nooa Viljami Pölkki
Emma Veera Mikantytär Riitsalu
Pihla Elisabet Sallisalmi
Kitta Emilia Sarja
Manu Topias Tapani Savo
Meea Ida Adeliina Sorvoja
Vilho Johannes Talvite
Eden Vesta Vivien Toivainen
Edla Oona Aurora Turja
Armi Elisabeth Turpeinen
Lovisa Aune Matilda Vaasala
Veikko Eemeli Valkeajärvi
Niilas Vertti Manuel Vuori
Joeli Abel Wuollet
Edla Lydia Ylönen
Liija Sylvi Inkeri Ylönen

AVIOLIITTOON KUULUTETUT

Joel Kristian Määttä ja Mariella Anniina Haukkala

KUOLLEET

Martti Einar Mäkinen 104 v
Impi Hilda Siviä Pohjanheimo 104 v
Telma Maria Hietala 98 v
Aada Irene Solin 97 v
Yrjö Kalervo Lahti 96 v
Hillevi Tavala 96 v
Kirsti Tiainen 96 v
Osmo Ollila 94 v
Eeva Mirjam Pirttimäki 94 v
Sanni Kaarina Korhonen 93 v
Anja Kyllikki Herranen 92 v
Eila Sisko Patja 92 v
Sisko Marjatta Sinivuori 92 v
Maire Anneli Sopanen 92 v
Helena Johanna Kuronen 91 v
Onni Matias Pylvinen 91 v
Aili Hagfors 90 v
Lilja Annikki Halonen 90 v
Raija Anna-Liisa Jaakkola 90 v
Rauha Mirjam Virtanen 90 v
Anja Marjatta Berg 89 v
Raija Alisa Kreuz 88 v
Pentti Aulis Ahonen 87 v
Reijo Sakari Klinga 87 v
Airi Tuulikki Saarinen 87 v
Vilppu Markku Kuivisto 86 v
Kalevi Lehtonen 86 v
Jouko Olavi Lenkneri 85 v
Rauni Anneli Hyryrynen 84 v
Viljo Antero Kauppinen 84 v
Pauli Olavi Kupiainen 84 v
Leena Inkeri Roisko 84 v
Mirja Anna-Liisa Pekki 83 v
Rami Tapio Surakka 83 v
Aino Helinä Veltheim 83 v
Sisko Signe Katariina Juujärvi 82 v
Rauni Matti Järvinen 81 v
Pentti Kalevi Lamberg 79 v
Seppo Juhani Raitanen 79 v
Leena Kaarina Oksanen 78 v
Martti Kalevi Aromaa 77 v
Jarmo Juhani Jääskeläinen 77 v
Kalevi Vesänen 77 v
Kirsti Marjatta Lauanne 76 v
Terttu Anja Kaarina Ottelin 76 v
Jukka-Pekka Ilmari Suutarinen 76 v
Helena Lyyli Tellervo Kopiseva 75 v
Pekka Juhani Ruokokoski 74 v
Kalle Sakari Hänninen 73 v
Jari Allan Saarinen 73 v
Pirkko Helena Laaksovirta 72 v
Jukka Antero Kokkinen 71 v
Teija Kristiina Luncka 71 v
Lasse Olavi Hietala 70 v
Seija Orvokki Mäkinen 69 v
Yrjö Niilo Olavi Kainulainen 69 v
Pekka Jarmo Kari Sintonen 66 v
Jorma Antero Helen 64 v
Pekka Matias Vajasalo 61 v
Veli-Matti Kalevi Hyvönen 58 v
Harri Tapani Pyrhönen 57 v
Jussi-Petteri Tiitola 53 v
Veli Janne Hänninen 47 v
Minna Kaarina Räsänen 46 v
Tanja Johanna Belghitar 41 v

Polvistun eteesi, noston katseeni ylös.
Ristisi säteilee rakkauttasi ja lämpöäsi.
Kiitos, että saan tulla tähän, sellaisena kuin olen.
Kiitos, että kuulet hiljaisetkin rauhoksesi,
kiitos menneestä vuodesta,
kaikesta hyvästä kaiken ikävän keskelle.
Kiitos armon kokemuksista, rakkauden ja huolenpidon hetkistä.
Amen.

Juha Vähäkangas

» Mikä tunne onkaan olla yksin kelkan kanssa järven jäällä, kevätauringossa, eväät repussa.

Tänä talvena Anneli Mörä-Leino on potkukelkkaillut Vesankajärven retkiluisteluradalla. Jäätä pitkin pääsee Sikosaaren laavulle, jossa voi nauttia talvipäivän eväistä.

Vauhdin hurmaa järven jäällä

Anneli Mörä-Leino on harrastanut potkukelkkailua koko ikänsä.

JAAKKO HEIKKINEN teksti
PETRI BLOMQVIST kuva

Anneli Mörä-Leino, 66, on potkukelkkaillut lapsesta saakka. Mörä-Leinon mukaan lajissa parasta on sen helppous ja puitteet.

– Potkukelkkailua ei ole lajina tarvinnut keksimällä keksiä. Aikanaan on kehitetty kelkka, ja sen käytöstä on sitten tullut sopiva liikuntamuoto. Kelkka on ainoa asia, jonka harrastaja tarvitsee aloittaakseen.

– Pidän valtavasti ulkoilulajeis-

ta, ja potkukelkkailu tarjoaa hienon luontokokemuksen. Mikä tunne onkaan olla yksin kelkan kanssa järven jäällä, kevätauringossa, eväät repussa, Mörä-Leino haaveilee.

Jyväskylän yliopiston entinen liikuntapäällikkö tunnustaa nauttivansa myös vauhdin hurmasta, jota potkukelkkailu tarjoaa. Kesäisin Mörä-Leino viettää aikaa järvellä soudellen.

Nykyisen potkukelkkansa Mörä-Leino hankki noin 15 vuotta sitten.

Hän osti sen käytettynä tuttavaltaan, eli kelkka on kestänyt aikaa.

– Olen ollut erittäin tyytyväinen tähän hankintaan. Hankin samanlaisen Eslan Kicksparkin sittemmin myös miehelleni mökkipaikkakuntamme urheiluliikkeestä, Mörä-Leino kertoo.

– Tähän malliin on saatavilla tavallisten jalasten lisäksi kilpaja lumijalakset. Terät tylsyvät kuten luistimissakin, mutta hirveästi huoltoa nämä eivät tarvitse.

Mörä-Leinon mielestä laji sopii kaikille. Hän kuitenkin muistut-

taa, että helppoudesta huolimatta potkukelkkailukin vaatii varovaisuutta, erityisesti jäällä liikuttaessa, jossa vastaan voi tulla esimerkiksi avanto- tai pilkkireikä.

Potkukelkkailun MM-kisat järjestetään Multialla jo 32. kerran maaliskuussa. Mörä-Leino on ollut kisoissa aiemmin, ja aikoo ottaa osaa niihin myös tällä kertaa.

– Vuoden 2011 kisoissa potkutelin 42 kilometrin maratonin ajassa 2.02. Kahden tunnin alitus jäi pienestä kiinni, hän muistelee.

Kisat elävät aina sääolosuhteiden mukaan. Aiempina vuosina kisoissa on ollut viesti, ja monta eri mittaista matkaa, aikuisille ja lapsille omansa. Mörä-Leino pitää tapahtuman tunnelmasta, ja iloitsee siitä, miten laji kiinnostaa myös maailmalla.

– Multialle on tultu aina Kanadasta saakka, Mörä-Leino ihmettelee.

Potkukelkkailun MM-kisat järjestetään Multialla 10.–11.3.2023.

Elämästä

Katsotaan, mihin elämä vie!

MINNA PALOVAARA teksti
HELMI SIEKKINEN kuva

Olen **Helmi Siekkinen**, ja olen asunut kaikki tähänastiset 20 elinvuottani samassa talossa Vaajakoskella.

Opiskelen ensimmäistä vuotta järjestö- ja nuorisotyötä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Minusta tulee yhteisöpedagogi, ja toivottavasti saan tehdä ammatikseni töitä nuorten kanssa vaikkapa hankkeissa tai nuorisohjaajana eri yhteisöissä. Erityisesti ennaltaehkäisevä ja etsivä nuorisotyö kiinnostaa.

Unelmatyössäni auttaisin nuo-

ria ja nuoria aikuisia löytämään paikkansa maailmassa. Itse pääsin opiskelemaan lukion ylioppilastodistuksella. Ei tarvitse olla yli-ihminen, että elämässä on mahdollisuuksia.

Haluan tehdä työni vastuullisesti, ja monimuotoisuuden ymmärtäminen on tärkeää. Eri lähtökohdistat tulevat nuoret tulee ottaa vastaan tasavertaisesti.

Lukion jälkeen olin välivuoden töissä päiväkodissa ja kiinnostuin siellä sosiaali-alasta. Ala tuntuu omalta, koska ihmisten kohtaaminen on vahvuuteni. Osaan kuunnella, mitä toinen sanoo ja jakaa

ajatuksia. Olen halunnut lapsesta saakka parantaa maailmaa ja antaa iloa, toivoa ja valoa muille vaikeina hetkinä.

Saan virtaa, kun pidän kiinni arkirutiineista ja huolehdin muutenkin hyvinvoinnista. Tykkään kävelylenkeistä ja käyn uimahallissa ja kuntosalilla. Välillä on hyvä ottaa omaa aikaa, kun elämä on muuten sosiaalista – olla itsekseen, rentoutua ja tehdä mielekkäitä asioita. Laitan joskus tietoisesti kännykän kiinni, somekanavat syrjään ja pysähdyn ajatusteni ääreen.

Jyväskylällä on iso opiskelijakoulu ja monenlaista menoa riittää. Valitsen kuitenkin opiskelija-

juhlien sijaan yleensä rauhallisen koti-illan.

Minulle on tärkeää kuulua joukkoon, ja haluan saada myös muut tuntemaan samoin. Ketään ei saisi jättää ulkopuolelle. Toisen vierellä ja tukena voi olla tarpeen tullen vaikka ilman tekoja ja sanoja. Lähimmäisen rakkaus tarkoittaa minulle myös kunnioittavaa asennetta ilman ennako-oletuksia.

Suurin haaveeni on olla onnellinen – että kokisin olevani hyvä juuri tällaisena. Jossakin vaiheessa toivon saavani oman kodin ja miksei vaihtelun vuoksi jollakin toisella paikkakunnalla. Saa nähdä, mihin elämä vie!

Helmi Siekkinen opiskelee Humanistisessa pääosin etänä. Se sopii hyvin, koska bussimatkoihin Korpiilahdelle menisi päivittäin paljon aikaa. Ensi kesälle hän toivoo jo löytävänsä oman alan kesätöitä.